

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-323 (Öneraştırma)
Karar Sayısı : 11-30/592-188
Karar Tarihi : 12.05.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Bayram Ali GEÇGİL, Ekrem SOLMAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Renk Televizyon Prodüksiyon A.Ş.
Prof. Bülent Tercan Sok. No:1 Gayrettepe/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş.
Konya Yolu 40. km Yağlıpınar köyü mevki Gölbaşı/Ankara

20 **E. DOSYA KONUSU: Renk Televizyon Prodüksiyon A.Ş.'ye ait Türkç TV logosu ile yayın yapan televizyon kanalının Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. tarafından analog yayından çıkartılıp digital yayın yapan teledünya digital platformuna aktarılması sonucunda Türkç TV'nin halka erişim oranlarının ve reklam gelirlerinin azalacağı iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- Renk Televizyon'a ait Türkç TV logosu ile yayın yapan televizyon kanalının Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. (Türksat) tarafından analog yayından çıkartıldığı ve Türkç TV yayınlarının Türksat'a ait sayısal yayın yapan teledünya sayısal platformuna aktarıldığı,
- 30 – Türksat'ın kablolu yayın platformunu elinde bulundurması, kanunla kurulmuş olup kamusal niteliğinin bulunması ve tüm televizyon kanallarının yayınlarının iletilebilmesi için Türksat'a ihtiyaç duyulması nedeniyle Türksat'ın hakim durumda bulunduğu,
- Analog yayın platformunun iki milyon abonesi bulunurken sayısal yayın platformunun sadece 25 bin abonesi olması sebebiyle bir televizyon kanalının analog yayın platformundan sayısal yayın platformuna geçirilmesi durumunda halka erişim oranlarının ve reklam gelirlerinin azalacağı,
- Türkç TV'nin analog yayından çıkartılmasının muhtemelen analog platforma başka bir TV kanalının alınacak olmasından kaynaklandığının düşünüldüğü,
- 40 – Türksat tarafından analog olarak yayını yapılan televizyon kanallarından sadece Türkç TV'nin yayınının kesildiği ve bu nedenle Türksat'ın eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendi kapsamında eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması olarak değerlendirilmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.07.2010 tarih ve 5448 sayı ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 08.02.2011 tarih ve 2010-2-323/İİ-11-196.HSÖ sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.02.2011 tarih ve 11-09 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 03.05.2011 tarih ve 2010-2-323/ÖA-11-325.BAG sayılı Önaraştırma Raporu, 09.05.2011 tarih ve REK.0.06.00.00-110.01.03/272 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-30 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; dosya konusu iddialara yönelik olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1.Konu

60 Başvurunun konusu esas olarak, Türksat'ın televizyon kanallarının yayınlarının iletiminde hakim durumda bulunduğu ve Türkç TV'nin Türksat tarafından analog yayından çıkartılıp sayısal yayın yapan teledünya sayısal platformuna aktarılması nedeniyle Türkç TV'nin halka erişim oranlarının ve reklam gelirlerinin azalacağı iddialarına dayanmaktadır.

70 Türksat ile Renk Televizyon Prodüksiyon A.Ş. (Renk Televizyon)'nin arasında 22.03.2007 tarihinde Renk Televizyon'un üreteceği/ileteceği Türkç logolu yayının Türksat'ın kurup işlettiği "TV ve Radyo Dağıtım Sistemleri ve İnteraktif Hizmetler Şebekesi" üzerinden Kablo TV abone veya müşterilerine ulaştırılmasına ilişkin Türksat Kablo TV Şebekesinden İletilecek Radyo ve Televizyon Yayınları Sözleşmesi (Sözleşme) imzalanmıştır.

Mevcut durumda Türkç TV yayınları, Türksat 3A Uydusu, Teledünya sayısal yayıncılık platformu ve internet üzerinden televizyon yayın hizmeti sunan Türk Telekom Tivibu aracılığıyla izlenebilmektedir.

I.2.Türksat

80 Türksat, ulusal egemenlik kapsamındaki uydu yörünge pozisyonlarının hakları, yönetimi ve işletme yetkisine sahip olmak ve bununla ilgili yükümlülükleri yerine getirmek, adına kayıtlı ve diğer operatörlere ait uyduları işletmeye vermek ya da verilmesini sağlamak, bu uyduları işletmek, ulusal ve yabancı operatörlere ait uydular üzerinden haberleşme ve iletişim alt yapısını kurmak, işletmek ve ticari faaliyette bulunmak üzere, Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak 22 Temmuz 2004 tarihinde faaliyete geçmiştir. 2005 yılında kablo altyapısı ve bu altyapı üzerinden yürütülen hizmetler Türksat'a devredilmiştir. Mevcut durumda Türksat kablolu yayın hizmetini analog ve dijital (sayısal) platformlarda sunmaktadır.

Analog yayın teknolojisinde, analog sinyaller yükseltici yardımı ile güçlendirilmektedir. Analog yayında UHF bandında 8 MHz, VHF bandında ise 7 MHz'lik frekansta sadece bir televizyon kanalı yayın yapabilmektedir. Analog yayınlarda görüntü kalitesi sayısal yayınlara kıyasla daha düşük olduğu gibi, Karasal Analog TV yayınları tarafından

enterferansa¹ maruz kaldığı için yayınlarda karlanma ve bozulmalara da rastlanmaktadır.

- 90 Sayısal yayın teknolojisinde ise yayınlardaki görüntü ve ses kalitesi analog yayına göre oldukça yüksektir. 8 MHz'lik bir UHF frekans bandından ortalama 7-8 sayısal kanalın iletilmesi mümkündür. Analog yayında karşılaşılan enterferans, TV kanallarının birbirine karışması ve gölgelenme, sayısal yayında meydana gelmemektedir. Sayısal yayın, beraberinde interaktif hizmetleri kullanma imkânı da getirmektedir. Sayısal yayını izlemek için set üstü kutusu (Set-Top-Box) kullanılması gerekmektedir. Aynı kanal içinde programla birlikte çeşitli veriler de iletilebilmektedir. Yayının şifrelenmesi ve paketler halinde iletilebilmesi mümkündür. Elektronik Program Rehberi (EPG) kullanılabilir ve TV sistemleri ile bilgisayar sistemleri birleşebilir (MULTIMEDIA). Ayrıca yüksek çözünürlüklü yayın ve interaktif ürünlere yönelik artan talebin karşılanabilmesi yalnızca sayısal yayıncılık teknolojisi ile mümkün olmaktadır.

1.3. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Görüşü

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 7. maddesinin, "*Rekabet Kurulu, elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak yapacağı inceleme ve tetkiklerde, birleşme ve devralmalara ilişkin olarak vereceği kararlar da dahil olmak üzere elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak vereceği tüm kararlarda öncelikle Kurum'un görüşünü ve Kurum'un yapmış olduğu düzenleyici işlemleri dikkate alır*" şeklindeki ikinci fıkrası uyarınca 06.09.2010 tarih ve 4398 sayılı yazılı ile başvuru hakkında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) görüşü talep edilmiştir. Kurum kayıtlarına 10.01.2011 tarih ve 196 sayı ile intikal eden BTK görüşünde özetle;

- 110 - Türksat'ın 18.05.2005 tarihinden geçerli olmak üzere 25 yıl süre ile her türlü uydu ve kablo TV hizmetlerinin yürütülmesi ile uydu ve kablo TV altyapısının ilgili mevzuat çerçevesinde kurulması, işletilmesi ve mevcut altyapısının genişletilmesi hususunda "Uydu ve Kablo TV Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Görev Sözleşmesi" ile yetkilendirildiği,
- Türksat'ın hizmet sunduğu piyasa(lar)da mevcut durumda etkin piyasa gücüne sahip bir işletmeci olarak belirlenmediği,
- Türksat'ın daha net yayın sağlanması, yayın karışıklığı olmaması ve yüksek çözünürlüklü yayın yapılabilmesi amacıyla sayısal yayıncılığa geçişi teminen Kablo TV altyapısı üzerinden yayınlanan kanalların frekanslarında 2008 yılı Kasım ayından itibaren değişiklikler yapıldığı,
- 120 - Kablo TV frekans bandındaki analog yayınların kademeli olarak boşaltılıp, boşaltılan frekanslarda sayısal paketler oluşturulduğu,
- Türkç TV dışındaki başka müzik kanallarının da analog frekanstan çıkartılıp sayısal pakete alındığı,
- Belirtilen geçişte kanalların izlenme oranlarının dikkate alındığı ve en az izlenme oranlarına sahip kanalların analog yayından çıkartılmasına öncelik verildiği,
- Türkç TV kanalından boşalan analog TV platformundaki frekans bandına yeni bir televizyon kanalının alınmadığı,

¹ Karşılıklı iletişim veya yayın amaçlı birden fazla sinyalin birbirlerini etkilemeleri olayı.

- 130 - Geçiş süreci ile uyumlu bir şekilde sayısal platformun (Teledünya) tanıtılmasına yönelik reklamlar yapıldığı ve bunun sonucunda Teledünya standart paketi abone sayısının giderek arttığı

belirtilmektedir.

I.4. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)'nun Değerlendirmesi

- 140 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin birinci fıkrasında "*Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından elektronik haberleşme hizmetlerini sunmak üzere yetkilendirilen platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletimi yapan altyapı işletmecileri; yayın hizmetleri yönünden bu Kanun hükümlerine tabidir. Yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetlerine ilişkin uyulması gereken idarî, malî ve teknik şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren kuruluşlara yayın iletim yetkisi verilir. Platform işletmecileri medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara tarafsızlık ve hakkâniyet ölçülerinde, makul ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır...*" hükmü yer almaktadır.

Türksat tarafından Türkç TV logolu televizyon kanalının analog yayından çıkartılmasına yönelik olarak RTÜK'e herhangi bir başvuru yapıp yapılmadığı, başvuru yapıldı ise söz konusu başvuru hakkında RTÜK tarafından herhangi bir işlem gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği hakkında bilgi talep edilmiştir.

Dosya konusu başvuruya ilişkin olarak RTÜK tarafından yapılan değerlendirmede özetle;

- 150 - Medya hizmeti sağlayıcı kuruluşlara uydu ve kablo ortamından yayın yapılmasına yönelik lisansın RTÜK tarafından verildiği,
- Söz konusu kuruluşların analog ve sayısal kablolu frekanslardan yayın yapabilmeleri için Türksat ile sözleşme imzalamaları gerektiği,
- Analog ve sayısal yayınlar konusundaki işlemlerin Türksat tarafından gerçekleştirildiği, söz konusu işlemlerle ilgili olarak 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da herhangi bir hüküm bulunmadığı

belirtilmektedir.

I.5. Türksat Tarafından Gönderilen Cevap Yazısı

Dosya konusu başvuruya ilişkin olarak Türksat tarafından gönderilen yazıda özetle;

- 160 - Türksat'ın 25.4.2011 tarihi itibarıyla (.....) analog yayın, (.....) sayısal yayın hizmeti alan aboneye sahip olduğu ve analog sistemde 52 TV kanalının, sayısal sistemde ise 127 TV kanalının bulunduğu ve söz konusu yayınların Türkiye genelinde 21 ilde izlenebildiği,
- Türksat'ın yayıncılık alanındaki rakipleri olan D-smart ve Digitürk'ün sayısal yayıncılık hizmeti sundukları ve Türksat'ın rakipleri ile rekabet edebilmesi amacıyla sayısal yayıncılığa geçişinin zorunlu olduğu,
- Sayısal yayın sistemindeki kanal sayısının artırılabilmesi amacıyla analog sistemden iletilen kanal sayısının azaltılmasının teknik bir zorunluluk olduğu,

- 170 - Türkç TV'nin sadece sayısal Teledünya platformundan yayınlanmaya 06.10.2010 tarihinde başladığı, 01.11.2008 tarihinden itibaren ise analog platforma yeni herhangi bir kanalın alınmadığı²,
- Sayısal yayın sistemindeki kanal sayısının artırılabilmesi amacıyla Türkç TV ile birlikte Powertürk TV, TV5 Monde, Mesaj TV, Hilal TV ve fashione One TV'nin de analog sistemden sayısal sisteme aktarıldığı, bu nedenle Türkç TV aleyhine herhangi bir ayrımcı uygulamanın olmadığı,
- Analog sistemden çıkarılacak kanalların belirlenmesinde Kablo TV memnuniyet araştırması sonuçları ile Türksat'ın Pazarlama ve Müşteri İlişkileri birimleri ve satış kanallarından elde edilen verilerin dikkate alındığı,
- 180 - Türkç TV'nin sadece sayısal Teledünya platformundan yayınlanmaya başlaması nedeniyle Renk Televizyonu tarafından Türksat aleyhine açılan dava sonucunda Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından söz konusu uygulamanın Renk Televizyonu ile Türksat arasında imzalanan Sözleşme'ye müdahale olarak nitelendirilemeyeceğine karar verildiği

ifade edilmektedir.

I.6. Değerlendirme

Başvuru dilekçesinde, Türksat'ın TV kanallarının iletimi açısından hakim durumda bulunduğu, Türksat tarafından analog olarak yayını yapılan televizyon kanallarından sadece Türkç TV'nin yayınının kesildiği ve bu nedenle Türksat'ın eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendi kapsamında eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması olarak değerlendirilmesi gerektiği iddia edilmektedir.

190

Başvuruya konu eylem Türksat'ın televizyon kanallarına sunduğu analog platform vasıtasıyla izleyicilere ulaşma hizmetine Türkç TV'nin erişiminin Türksat tarafından engellenmesi hakkında olması nedeniyle hakim durumda bulunan teşebbüsün sözleşme yapmayı reddetmesi kapsamında değerlendirilebilir³.

Hakim durumdaki teşebbüs üç şekilde sözleşme yapmayı reddedebilir;

- Alt pazardaki rakiplerden en az birisiyle sözleşme yapmışken başka bir rakip ile sözleşme yapmayarak,
- İlk kez bir sözleşme yapılması talebini kabul etmeyerek,
- 200 -Mevcut bir sözleşmenin devam etmesini kabul etmeyerek.

Sözleşme yapmayı reddetme konusunda ele alınması gereken bir diğer önemli nokta ise zorunlu unsur kavramıdır. OECD zorunlu unsuru "*rakiplerin bağlantılı piyasalarda mal veya hizmet üretmek için yararlanmak zorunda oldukları ve aynısının yapılmasının imkânsız olduğu veya ekonomik olarak rasyonel olmadığı unsurdur*" şeklinde tanımlamıştır. Buna göre, zorunlu unsura rasyonel bir imkansızlık esas teşkil etmektedir. Zorunlu unsur doktrinini uygulanabilmesi için gerekli olan kriterler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Zorunluluk,

² 01.11.2008 tarihi sonrasında yalnızca Türksat tarafından Kablo TV içeriklerinin tanıtımı ve yayın akışını göstermek amacıyla kullanılan bir kanal TRT kanalına dönüştürülmüştür.

³ Rekabet Kurulu'nun 15.07.2009 tarih ve 09-33/767-185 sayılı kararından faydalanılmıştır.

- Reddetme eyleminin varlığı,

210 - Objektif gerekçelerin olmaması

şeklinde özetlenebilir. Bu noktada zorunluluk kavramından bahsedilebilmesi için öncelikle unsura sahip firmanın ilgili piyasada hâkim durumda bulunması gerekmektedir. Daha sonra ele alınması gereken nokta ise, bu unsura alternatif oluşturabilecek başka bir unsurun kurulmasının imkânsız olması ve/veya rasyonel olmamasıdır.

220 Dosya kapsamındaki uygulama mevcut bir sözleşmenin devam etmesinin kabul edilmemesi kapsamında değerlendirilebilir. Türksat'ın, BTK tarafından hizmet sunduğu piyasalarda etkin piyasa gücüne sahip bir işletmeci olarak belirlenmemiş olduğu dikkate alınmakla birlikte, dosya konusu olay zorunlu unsur doktrini çerçevesinde değerlendirilecektir.

Bu kapsamda Türkç TV'nin Türksat Kablo TV analog platformundan dijital platforma alınması ve Teledünya isimli dijital yayın paketi içinde izleyiciye sunulmasının Türkç TV'nin faaliyetlerini zorlaştırıcı olup olmadığı veya Türkç TV'yi piyasa dışına çıkarma etkisi oluşturup oluşturmayacağı değerlendirilmiştir.

230 Türksat'tan elde edilen bilgilere göre, Türksat sayısal yayıncılık yapan D-Smart ve Digitürk ile rekabet edebilmek amacıyla 01.11.2008 tarihinden itibaren abonelerine analog yayın ile birlikte sayısal yayıncılık hizmeti sunmaya başlamıştır. Türksat, söz konusu hizmet çerçevesinde, kendisine ait sayısal platform bünyesindeki TV kanallarının sayısının artırılabilmesi amacıyla teknik bir zorunluluk olarak analog platformdaki kanal sayısında azaltma yoluna gitmiştir. Çünkü kablo platformu üzerinde spektrum sınırlılığı vardır. Bu spektrumun bir kısmı analog yayına bir kısmı dijital yayına bir kısmı ise geniş bant internet hizmetine tahsis edilmiş olup işletmeci olarak Türksat bu sınırlı spektrum üzerinde en etkin dağılımı sağlama amacını gütmektedir.

240 Son yıllarda yayıncılıkta özellikle dijital teknolojinin kullanılması ile sağlanan görüntü ve ses kalitesinin yanı sıra bazı interaktif uygulamaların da sunulmaya başlanması Türksat'ı dijital yayıncılığa ağırlık vermeye zorlamıştır. Öte yandan Türksat'ın kablo alt yapısı üzerinden sağlamaya başladığı genişbant internet hizmeti de ihtiyaç duyulan bant genişliğini artırmıştır. Bu durumda bazı TV kanallarının analog yayından alınarak dijital yayına aktarılması suretiyle spektrumda analog yayınların kapladığı alanın daraltılması ve gerek dijital yayın gerekse geniş bant internet hizmetleri için daha fazla bant genişliği sağlanması amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda, Türksat tarafından analog yayından çıkarılacak kanalların belirlenmesinde kanalların izlenme oranları dikkate alınmıştır. BTK ve Türksat'tan elde edilen bilgilere göre Türkç TV ile birlikte Powertürk TV, TV5 Monde (Yabancı), Mesaj TV, Hilal TV ve Fashione One TV de analog sistemden sayısal sisteme aktarılmıştır. Ayrıca başvuru dilekçesinde iddia edildiğinin aksine analog platformdan çıkarılan TV kanallarının yerine analog platforma yeni TV kanalları eklenmemiştir.

250 Değerlendirme açısından kritik öneme sahip bir diğer husus ise Türkç TV'nin dijital yayına alınmasının onun erişim genişliği ve sayısına ne şekilde etki edeceği hususudur.

Türksat'ın dijital yayın paketi olan Teledünya abone sayısı başvuruda iddia edildiği gibi 25.000 değil (...) 'dir. Mevcut durumda analog abone sayısı ise (...) 'dir. Türkç TV'nin analog yayından dijital almasıyla kaybettiği abone/hane sayısı yaklaşık olara (...) civarındadır. Ancak analog platformdan çıkartılmakla birlikte Türkç TV,

Türksat 3A Uydusu üzerinden yayın yapmakta olup, Türkiye genelinde (.....) haneye ulaşabilmektedir.

260 Bununla birlikte Türksat yetkililerinden alınan bilgiye göre halen (.....) olan dijital abone sayısında önümüzdeki zaman içerisinde yüksek artışlar beklenmektedir. Türksat'a ait analog ve sayısal yayınların Türkiye genelinde sadece 21 ilde izlenebilmesine karşılık Türksat 3A üzerinden yapılan uydu yayını bütün Türkiye coğrafyası genelinde (.....) hane tarafından izlenebilmektedir. Ayrıca Türkç TV yayınlarının izleyicilere Digitürk ve D Smart gibi diğer sayısal yayın platformlarından izleyicilere ulaşma imkanı mevcuttur. Türkç TV ayrıca internet üzerinden televizyon yayın hizmeti sunan Türk Telekom markası Tivibu aracılığıyla da izlenebilmektedir.

270 Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında Türkç TV'nin analog platformdan sayısal platforma aktarılmasının objektif gerekçelerinin olduğu ve Türkç TV yayınlarının izleyicilere ulaştırılmasında Kablo TV'ye alternatif imkanların bulunduğu dikkate alındığında, Türksat'a ait analog platformun Türkç TV'nin yayınlarının iletimi açısından zorunlu unsur olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, Türkç TV'nin Türksat tarafından analog platformdan sayısal platforma aktarılmasının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.